

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

2 An quælibet conscientia erronea, possit esse regula operandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

- putet, sacrum diebus festis, sub mortali esse audiendum, iudicare non poterit gregem, diebus festis, sub mortali non esse relinquendum: *Sanchez lib. 1. in dec. cap. 11.*
- 33 Conscientiam, quæ ex primis principijs practicis deducitur tanquam Conclusio, tribus modis applicari posse ad actiones nostras particulares; primò ad iudicandum, an sint factæ, vel non factæ; & sic dicitur testis & testificari: *2. Cor. 1. gloria nostra hæc est, testimonium conscientie nostræ.* Secundo, ad iudicandum, an sint factæ bene, vel malè; & sic dicitur exercere officium Iudicis: *Sap. 17. frequentè occupant pessima, redarguente conscientia &c.* Tertio denique ad præscribendum, quænam impofterum sint faciendæ, quæ verò omittendæ, & sic dicitur esse Legislator, vel Consiliarius, quatenus obligat, aut retrahit, aut consulit, aut absoluit, dictans, nos ad actionem illam non teneri &c. Conscientia autem, omnibus his modis accepta, potest esse vera, vel errans.

Q V A E S T I O II.

An qualibet conscientia erronea possit esse regula operandi.

C A S U S.

BENEFICIARIUS quidam, quamvis per errorem putaret, licere sibi, ad Ecclesiam restaurandam, ac ornandam, Ecclesiæ bona alienare; aliquam tamen legis hoc prohibentis suspicionem habebat. Verùm, hoc non obstante, domum quandam ad Beneficium spectantem, cum horto, alienavit, eaque pecuniâ, Ecclesiam restauravit, ac ornauit. Quæritur; Vtrùm contra *Extravag. Ambrosiæ: de rebus Ecclesiæ non alienandis* mortaliter peccauerit, & in eius poenas incurrerit.

S U M M A R I U M.

6 Conscientia erronea alia vincibilis, alia invincibilis, & utraque quid sit.	quatenus representat bonum, sed quatenus, postea suspicione de lege, obligat ad inquirendum.
7 Lex humana, alia punit simpliciter delinquentem, alia solum delinquere præsumentem.	15 Cur peccans ex conscientia erronea, poenas legis aliquando non incurrat.
8 Cur operari iuxta conscientiam erroneam vincibilem, sit peccatum.	17 Lex non obligat nisi iuxta Legislatoris voluntatem verbis expressam.
12 Lex obligat etiam ad vitandum periculum proximum transgressionis.	18 Aliquæ leges puniunt solum delictum directe volitum.
13 Conscientia erronea est culpabilis, non	23 Tam est peccatum agere contra conscientiam erroneam, quam iuxta illam.

- 24 In quo differat conscientia erronea culpabilis ab inculpabili.
 25 An grauius peccetur, agendo contra, an iuxta conscientiam erroneam vincibilem.
 26 Ad præsumptionem requiritur notitia, tam iuris, quam facti.
 32 Decretum Clem. VIII. circa casus reseruatos, quos, & ad quid obliget.

RATIONES DVBITANDI.

- 2 **C**um Conscientia non temper inuincibiliter erret, quæritur, vtrum semper excuset à culpa. Videtur ergo Beneficiarius mortaliter non peccasse. Ita Caiet. v. præceptum in fine, & v. ieiunium cap. 3. Siluester ibi quæst. 8. dic. 1. Nauar. cap. 21. sum. nu. 20. Henrig. lib. 9. de Misericord. cap. 25. num. 10. Tolet. lib. 6. cap. 4. & 9. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 7. quæst. 4. & alij.
- 3 Probatur primò à fortiori, quia Rusticus, per errorem putans, periurium sibi licere ad amici vitam tuendam, non peccavit, vt *Qu. 1.* dictum est. Sed etiam Beneficiarius per errorem putabat, licere sibi aliqua beneficij bona, ac Ecclesiam restaurandam, ac ornandam alienare; ergo nec ipse, ea sic alienando, peccauit; Non minus enim, quàm Rusticus, secutus est cognitionem quamuis falsam, tanquam ducem, ac proximam regulam, à quâ voluntas, cum sit cæca, duci debet.
- 4 Secundò; quia hæc alienatio ad Ecclesiam restaurandam, Beneficiario, per conscientiam erroneam, proposita est tanquam bona; ergo Beneficiarius illam volens, quantum erat ex se, voluit aliquod bonum; voluntas autem, dum vult bonum, peccare non potest, quia conformatur

se legi naturali, quæ dicitur, bonum esse amplectendum.

Neque obstat, quod Beneficiarius aliquam prohibitionis suspicionem habuerit; nam hæc suspicio non erat sufficiens ad culpam, præsertim grauem; cum enim leges humanæ benignæ sint, nec cum tanto rigore obligent, sicut ius naturale; in causis excusantibus tantam diligentiam non exigunt, quantam ius naturale, sed benigniorem, in animæ fauorem, interpretationem admittant.

NOTABILIA.

Aduertendum est primò; conscientiam erroneam, aliam esse inuincibilem, aliam vincibilem. Prima est, cum quis ita falsò iudicat, aliquid sibi licere, vt vel nulla occurrat cogitatio, aut suspicio legis oppositæ; vel, si occurrat, post moralem diligentiam adhibitam, nihil inueniat, per quod eam possit deponere: Secunda est, cum quis ita falsò iudicat, aliquid sibi esse licitum, vt aliqua ei simul occurrat cogitatio, vel suspicio de lege oppositâ, ratione cuius per ipsius legis inquisitionem, eam possit, ac teneatur deponere. Prima deponi, vel omnino, vel saltem moraliter non potest, ideoque semper est omnino inculpabilis, quia ad impossibile nemo tenetur. Secunda deponi potest, & debet, ideoque semper est culpabilis iuxta mensuram negligentiam, quæ adhibetur in inquirendo de lege, & in ipsâ conscientia deponendâ. Quælibet enim lex, sicut obligat ad sui obseruantiam tanquam ad finem, ita, cum eius occurrit aliqua cogitatio aut suspicio, obligat etiam ad hoc ipsum inquirendum, eaque notitiam procurandam, cum hoc

fit medium, sine quo, ipsa obseruantia poni non potest; voluntas enim ferri non potest in incognitum. Cum ergo, occurrente aliquâ suspitione de lege, eius inquisitio negligitur, per hoc ipsum lex violatur, & eo magis, vel minus, quo negligentia in inquirendo fuerit maior, vel minor.

7 Aduertendum est secundo: Duo dari genera legum humanarum, quantum facit ad rem præsentem; aliqua enim pœnam imponunt simpliciter delinquentibus; vt sunt leges, quæ excommunicant naufragantium bona surripietes, clericos percipientes, & alia similes: aliqua vero eam imponunt, non quomodocumque delinquentibus, sed cum præsumptione, temeritate, audaciâ, scientiâ, pertinaciâ &c. vt sunt pleraque leges Ecclesiasticæ, quæ, ne fidelium conscientias scrupulis illaqueent, aut nimis rigidæ, ac rigorosæ videantur, non simpliciter delinquentibus, sed delinquere præsumentibus, pœnam imponunt. Vt incurrantur pœnæ, à legibus primi generis, impositæ, satis est quælibet earum transgressio grauis; eo enim ipso est positum quidquid ad eas pœnas incurrendas à Legislatore requiritur; Vt vero incurrantur pœnæ à legibus secundi generis, impositæ; non est satis quælibet earum transgressio grauis sed requiritur transgressio cum præsumptione, vel audaciâ, aut scientiâ &c. hoc enim determinatè requiritur à Legislatore, cuius voluntas est mensura totius obligationis in lege. His positis,

RESOLVTIO I.

8 **A**D Casum respondetur primò; Beneficiarium Ecclesiæ bona cum

eâ conscientia alienando, mortaliter peccasse: ita *S. Thom. prim. secun. qu. 76. ar. 3. Suar. t. m. 3. in 3. partem disp. 82. sec. 3. Castropal. tom. 1. tract. 2. disp. 1. pun. 16. Vasquez disp. 10. c. 2. n. 6. Becanus par. 2. tract. 1. cap. 4. q. 7. num. 5. Clauis regia lib. 1. cap. 4. num. 27. Sanch. lib. 1. in dec. c. 17. num. 20. Reginald. lib. 11. nu. 30. & alij.*

9 Probatur primo; quia posita suspitione de legis existentia, Beneficiarius tenebatur inquirere, num verè daretur; quælibet enim lex, eo ipso, quod de ea datur suspicio, ad hoc obligat, vt dictum est. Ergo, non inquirendo, peccauit contra legem; & quia materia erat grauis, & negligentia in inquirendo fuit similiter grauis, etiam peccatum fuit graue.

10 Secundo; quia, eo ipso, quod datur suspicio de legis existentia, potest quis erroneam conscientiam deponere; potest enim inquirere, num verè detur; ergo, si illam non deponat, voluntariè retinet, sicque malum, quod ex eâ sequitur, illi indirectè censetur voluntarium, & consequenter, vt tale, ei imputatur ad culpam. Cum igitur Beneficiarius prohibitionis suspicionem habuerit, conscientiam erroneam deponere poterat, inquirendo; ideoque negligendo inquisitionem eamque conscientiam non deponendo, voluntariè retinuit; atque ita indirectè voluit, quidquid ex tali conscientia secutum est; legis scilicet Ecclesiasticæ transgressionem, & consequenter peccauit.

11 Tertiò; quia quælibet lex, non solum obligat ad vitandam eius transgressionem, sed etiam periculum proximum transgressionis; hoc enim ad eius obseruantiam

wantiam est necessarium. Beneficiarius autem, posita suspitione de lege, non inquirendo, proximo periculo se exposuit illam violandi; ergo illam violauit; & quidem grauiter, cum omnem inquisitionem omnino neglexerit.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

12 **A**D rationes autem in contrarium, Respondetur; ad primam; esse maximam disparitatem inter Rusticum, & Beneficiarium; nam ille habebat conscientiam erroneam omnino inuincibilem, hic vero vincibilem.

13 Ad secundam; bonorum alienationem fuisse quidem Beneficiario propositam, ut bonam, sed vincibiliter, ita ut in eius potestate esset, illam per legis inquisitionem deponere, atque ad hoc teneretur. Conscientia autem erronea, non est culpabilis, quatenus repræsentat alienationem, ut bonam, sed quatenus, posita suspitione de legis existentia, per eius inquisitionem vinci, ac deponi potest, & debet, nec tamen vincitur, ac deponitur.

14 Ad confirmationem vero respondetur; leges humanas, licet benignæ sint, nec obligent cum tanto rigore, obligare tamen, cum de eis datur suspicio, ad aliquam diligentiam adhibendam in inquirendo. Beneficiarius autem nullam prorsus diligentiam adhibuit, adeoque negligentia fuit grauis: & consequenter mortalis.

RESOLVTIO II.

15 **R**espondetur tamen secundò; Beneficiarium pœnas ab Extraneante impositas, non incurrisse. Ita Nauar, cap.

27, n. 141. Couarr. alios referens decr. 4. par. 2. c. 6. §. 9. num. 21. Bart. in L. si ad- ult. num. 11. ff. ad legem Iuliam de Adul. Ancharan. clem. 1. de consan. col. 3. Caietanus v. excom. cap. 58. Syluester v. ignor. qu. 8. dis. 4. num. 18. Alvarez. 1. 2. d. 158. in fine. Henrig. lib. 13. de excom. cap. 23. num. 3. Suarez to. 5. in tertiam par. disp. 4. Sec. 5. n. 1. Molina. tr. 5. de iust. disp. 7. nu. 13. Sanch. alios referens de matr. lib. 9. disp. 32. num. 36. Basilius Pontius lib. 10. de matr. cap. 6. & nu. 10. Auila de cens. p. 2. cap. 6. d. 10. d. 6. Foletus lib. 7. cap. 48. Bonacina de cens. disp. 1. quæst. 1. pun. 1. nu. 11. Diana par. 3. tr. 5. res. 13. & sine omnes communiter.

Probatum primò; quia in hac Extra- 16 nag. Excommunicatio, & aliæ pœnæ, imponuntur non Ecclesiæ bona alienantibus, sed alienare præsumptibus, ut patet ex ipso textu; Beneficiarius autem non præsumpsit; habebat enim conscientiam erroneam, cum quæ repugnat legis notitia, & consequenter præsumptio, quæ essentialiter hanc notitiam supponit, cum temeritas, præsumptio, & audacia contra legem dari non possint, quandiu hæc ignoratur.

Secundò; quia lex non obligat nisi iux- 17 ta Legislatoris intentionem verbis expressam, cum tota legis obligatio ab eius voluntate pendeat; sed in hac, & similibus legibus, Pontificis intentio verbis expressa, est, punire solum præsumptes; ergo hi soli puniuntur; inter hos autem non fuit Beneficiarius, cum legis notitiam non habuerit, sed solum suspitionem.

Tertio; quia lex, dum ad pœnam incur- 18 rendam requirit præsumptionem, ac scientiam, intendit punire solum delictum ex-

pressè, ac formaliter in se volitum, non verò volitum solum indirectè, & in causâ; ad quid enim aliàs requireret præsumptionem, ac scientiam? Beneficiarius autem, huius extrauagantis transgressionem formaliter, ac directè velle non potuit, cum eius notitiam non haberet, sed indirectè solum, in ipsâ negligentia inquirendi, tamquam in causâ; tota enim malitia huius transgressionis fuit, culpabilis negligentia inquirendi; imò ipsa bonorum alienatio, aliam malitiam non habuit, præter eam, quæ fuit in ipsâ culpabili negligentia. Cum ergo Beneficiarius, extrauagantis transgressionem directè non voluerit, sed solum indirectè, consequenter nec ejus penas incurrit.

- 19 Neque dicas cum *Grassio par. 1. decis. lib. 4. cap. 9. num. 20.* qui suspicionem habens de lege eam violat, irrationabiliter violat & consequenter est ejus temerarius transgressor; temeritas autem præsumptionem importat.
- 20 Negatur enim consequentia; nam ad temeritatem, requiritur voluntas expressa legem transgrediendi; hæc autem, sine iuris, vel facti notitia haberi non potest, cum nihil sit volitum, quin præcognitum.
- 21 Neque dicas secundò cum *Alterio de Cens. lib. 1. disp. 14. cap. 1.* Qui legis suspicionem habens, eam transgreditur contemnere videtur; eo enim ipso, quod non inquirat, ac conscientiam erroneam deponit, censetur velle aliquid omittere, vel facere, non obstante lege in contrarium; qui autem legem contemnit, eam cum præsumptione, ac temeritate violare videtur.
- 22 Negatur enim similiter Antecedens.

Nam ad contemptum, requiritur voluntas formalis, ac directâ faciendi aliquid, non obstante lege; nec sufficit voluntas qualibet indirectâ, siue virtualis, ac interpretatiua; alioquin omnes legis transgressores ex merâ ignorantia, vel errore vincibili, dici possent temerarii, sicque non distinguerentur ab ijs, qui legem scientes, ac volentes transgrediuntur, quod nemo concedit; hæc autem voluntas haberi non potest, quamdiu lex ignoratur.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; tam esse 23 peccatum, facere contra conscientiam erroneam, quam iuxta illam; si quis enim, ex errore vincibili, putaret, furandum esse ad faciendam elemosinam, peccaret non furando, quia faceret contra conscientiam, & peccaret etiam furando, quia faceret contra debitum inquirendi, ac conscientiam erroneam deponendi; cum enim vincibilis sit, deponi potest.

Secundò; hanc esse differentiam inter 24 conscientiam erroneam culpabilem, ac inculpabilem, quod inculpabilis obligat, non solum negatiue, ne contra illam faciamus, sed etiam positiue, vt faciamus iuxta illam, cum illam deponere, in nostrâ potestate non sit. At verò culpabilis obligat solum, ne contra eam faciamus, sed non vt faciamus iuxta illam, cum illam deponere possimus. *Vasquez. 1. 2. disp. 60. cap. 2.*

Tertiò;posito, quod quis conscientiam 25 erroneam deponere nolit, neque debitam adhibere diligentiam ad veritatem inquirendam, cum aliquando grauius

nus peccare, conscientiam vincibiliter erroneam sequendo, quam non sequendo, aliquando vero è contra grauius non sequendo, quam sequendo, iuxta materiam gravitatem, vellenitatem; si enim existimet, mentiendum esse ad vitam conseruandam, non mentiendo mortaliter peccabit, mentiendo vero, solum venialiter. Contra vero, si existimet, furandum esse ad faciendam eleemosinam, furtum omittendo, venialiter peccabit, furando vero, mortaliter. Ratio autem est, quia conscientia non ligat virtute propriam, sed virtute præcepti, quod representat. Ergo quale erit præceptum, talis erit obligatio, & consequenter etiam peccatum: *Castrop. tr. 1. disp. 1. pun. 6.*

26 Quartò; Quæ dicta sunt conscientiam erroneam circa ius, intelligenda etiam esse de eadem circa factum; ad præsumptionem enim, utraque notitia, tam iuris, quam facti necessariò requiritur, quia altera deficiente, transgressio non est amplius directè, & in se voluntaria, sed indirectè solum in conscientiam erroneam, tamquam in causam; præsumptio autem non datur sine directà, ac formali voluntate transgressionis. Propterea Coniux, habens copulam cum consanguineam alterius coniugis, vel baptizans, aut tenens in baptismo, vel confirmatione filium communem, vel alterius coniugis, penam priuationis pendendi debitum non incurrunt, si ex conscientiam erroneam hoc fecerunt, quia *in c. 1. de eo, qui cognouit consangu. & c. si vir. de cogitatione spirituali*, requiritur præsumptio. *Sanch. lib. 9. de matr. disp. 32. num. 49.*

Quintò; Contrahentem matrimoni-²⁷ um cum consanguineam, vel affine in gradu prohibito, si per errorem putabat, non esse consanguineam, vel affinem, non incurrere excommunicationem. *Clem. vnic. de consangu. & affinit.* quia ibi excommunicantur solum hoc facere præsumentes. *Nau. cap. 27. sum. nu. 141. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 48. num. 19. Suar. tom. 5. in tertiam partem disp. 23. sect. 5. num. 14.*

Sextò; Eos, qui Hæreticum, vel eius²⁸ receptatorem, aut fautorem Ecclesiasticam tradunt sepulturam, excommunicationem *c. quicumque; de Hæret. in 6.* non incurrere, si quomodocumque, per errorem putabant, illum non esse hæreticum, vel fautorem, aut receptatorem, quia hæc pœna fertur in præsumentes. Ad hanc tamen excommunicationem incurrendam, quamuis non intercederet error, requireretur, ut homines illi, per publicam sententiam, de crimine hæresis, vel receptionis, essent damnati; *ob extrauag. ad euitanda; ut notat Suarez tom. 5. in 3. par. disp. 12. sect. 4. num. 13.*

Septimò; Excommunicationem, quæ²⁹ habetur *in extrauag. Sixti IV.* quæ incipit: *grauè nimis*; & est Papæ reseruata, ubi excommunicantur omnes, qui affirmant, esse hæresim, aut peccatum mortale, asserere, Beatam Virginem esse conceptam sine peccato originali: Quam constitutionem confirmavit postea Pius V. in motu proprio, qui incipit. *Super speculam*; & extendit etiam ad eos, qui asserunt, celebrantes officium Conceptionis, vel audientes concionem illorum, qui eam sine macula peccati conceptam esse prædicant, aliquid peccatum committere. Haud
inquana

inquam excommunicationem non incur-
rere, qui ex errore, hoc assereret, quia
fertur solum contra eos, quia ausu teme-
rario id asserere præsumunt. *Suar. tom.*
5. in 3. par. disp. 22. sec. 5. num. 31.

30 Octauo; Idem dicendum esse de cen-
suris, quæ à Pio V. in bullâ, quæ inci-
pit. *Regularium Personarum*: imponun-
tur Religiosis, mulieres cuiuscumque sta-
tus, vel conditionis, intra eorum claustra
introducuntibus vel admittentibus; & à
Gregorio XIII. tam mulieribus monaste-
ria Religiosorum ingredientibus; quàm
Viris, ac Mulieribus, ingredientibus
Monialium Monasteria; quia hæc etiam
latæ sunt contra præsumentes. *Sanchez.*
lib. 6. in dec. cap. 17. num. 34.

31 Nono; Idem dicendum esse etiam de
censuris Papæ reseruatis, quæ habentur
in decr. Clem. VIII. vbi prohibetur Sacer-
dotibus, tam regularibus, quàm sæcula-
ribus, sub pœna excommunicationis,
priuationis officiorum, & dignitatum, aut
beneficiorum, alijsque pœnis, ipso facto
incurrendis, ne absoluerent præsumant à
casibus, clarè, vel dubiè in Bullâ Cænæ
contentis, vel alias quomodocumque
Summo Pontifici reseruatis; neque à ca-
sibus, quos locorum Ordinarii sibi reser-
uant, sine eorum licentiâ, in scriptis ob-
tentâ; non obstantibus quibuscumque
priuilegijs &c. Quia feruntur solum
contra præsumentes. Hoc tamen decre-
tum, idem Pontifex postea moderatus est,
declarans, sub prohibitione comprehen-
di solum casus bullæ Cænæ; Violationis
immunitatis Ecclesiasticæ in terminis
constitutionis Greg. XIV. Violationis
clausuræ Monialium ad malum finem;
Pugnantiam in duello iuxta decretum

Conc. Trid. & constit. Greg. XIII. In-
iicientium manus violentas in Clericos,
iuxta Canonem: *Siquis*; ac iuris disposi-
tionem; Simonix realis scienter contra-
ctæ; & confidentiæ beneficiæ; ac
omnes casus, quos locorum Ordinarii si-
bi reseruauit; & auferens pœnam inhabi-
litate ad audiendas confessiones, ac neces-
sitate licentiæ in scriptis.

Hic autem obiter aduerte primò huius
decreti censuras, ac pœnas, non incur-
rere, absoluentes Romæ vel extra Itali-
am; quia decretum ligat solum Sacerdo-
tes per vniuersam Italiam, extra Urbem,
degentes. Neque absoluentes à casibus,
Episcopo reseruatis à iure; quia decretum
loquitur solum de casibus quos Episcopi
sibi reseruauit. Imo, qui habebant pri-
uilegium absoluendi ab omnibus casibus,
& censuris, etiam Pontifici reseruatis;
ex vi illius, absoluerent à casibus
Episcopo reseruatis à iure, sicut ante hoc
decretum, & à Papalibus occultis, quia
hi, per Tridentinum, facti sunt Episco-
pales, *Sanchez. lib. 4. in Dec. c. 54. num. 27.*

Secundò; Incurrere pœnas huius de-
creti, absoluentes in Sicilia, Sardinia, Cor-
sica, & alijs insulis Italiæ adiacentibus;
tum quia dicuntur partes Italiæ *L. Insula.*
ff. de iudic. & inter Italiæ prouincias nu-
merantur à *Magino in sua Geographia par.*
2. vbi agit de Italia. Tum quia, quam-
uis non essent partes, sed fines Italiæ, ad-
huc venirent nomine Italiæ; sicut, no-
mine Romæ, veniunt etiam suburbia.
Tum quia, quamuis non comprehende-
rentur nomine Italiæ simpliciter prolato,
adhuc venirent, ratione signi vniuersalis à
Pontifice additi; in decreto enim pro-
hibetur absolutio omnibus confessarijs
per

fic enim *Trid. Sess. 14. cap. 7.* cui titulus est, *de casibus referuatis*; tradit doctrinam etiam de censuris, & Paulus II. in *extrauag. quæ incipit: Et si dominicæ*; dicens, se velle sibi aliquos casus referuare, inter illos, enumerat etiam, contentos in bullâ canæ, qui tamen sunt referuati solum ratione censura.

30 Septimò; Eos, qui in excommunicationem, in hoc decreto latam, contra absoluentes à casibus Romano Pontifici referuatis, inciderant, absolui ab illâ non posse ab iis Confessariis, qui, ex vi suorum priuilegiorum, ante hoc decretum, facultatem habebant absoluedi ab omnibus casibus Pontifici referuatis; quamuis enim hic casus, neque in bullâ canæ, neque in 6. casibus in decreto exceptis, con-

tineatur; Pontifex tamen, in illo, sibi hanc excommunicationem referuat, expressè derogando omnibus priuilegiis concessis, aut concedendis, absoluedi à casibus Pontifici referuatis. Quare, in ordine ad hanc excommunicationem, non plus potest Sacerdos priuilegiatus, quam non priuilegiatus; sicut, propter eandem rationem, Sacerdotes priuilegiati absoluedi non possunt ab excommunicatione latâ ab eodem Clemente VIII. contra prouocantes ad duellum; quia Pontifex, in horum casuum referuatione, derogat omnibus priuilegiis absoluedi à casibus Papæ referuatis; ideoque priuilegiatis, quo ad hos duos casus, reuocat priuilegium. *Suar. tom. 4. de relig. lib. 2. c. 21. nu. 3.*

Q V A E S T I O III.

Quanta sit conscientia erronea obligatio-

C A S V S.

ADVOCATVS quidam, quamuis falsò putaret, dare consilium diebus festis, esse peccatum in genere, non distinguens, vtrum esset mortale, vel veniale, (sicut solent facere Rustici, dum in Deum iurant, vel verbum inhonestum dicunt) oblata tamen occasione, illud dedit; quæritur; vtrum mortaliter peccauerit.

SUMMARIVM.

5 Conscientia erronea refundit in actum, bonitatem, vel malitiam illius generis, quod representat.
6 Operans cum conscientia erronea, quod sit peccatum in genere, mortaliter peccat.

11 Volens malum in genere, censetur illud velle, siue graue sit, siue leue.
12 Putans, aliquid esse peccatum in genere, peccat contra preceptum dictans, bonum esse sequendum.
13 Putans, aliquid esse virtuosum, facit actum illius virtutis, quam putat.

14 Ss